

BESTUFS II szeminárium 2008. február 11.

A városi logisztika aktuális kérdései Magyarországon

A városi teherszállítás problémája

A 90-es évek közepéig a kutatók és politikai döntéshozók kis figyelmet szenteltek a városi teherszállítás súlyosbodó problémáinak. A helyzet mára megváltozott, s főképp a városok és városközpontok gyűjtő és elosztó központjainak logisztikai tevékenysége kerül mindinkább a figyelem középpontjába. Európában és másutt is számos program igyekezett meghatározni a városi teherszállítás alapproblémáit és megtalálni a lehetséges megoldásokat.

Ám a fő dilemma megmaradt, mert a városok és városközpontok sikeressége attól függ, hogy különböző és gyakran ellentmondó szempontoknak hogyan tudnak hatékonyan megfelelni. Egyrészt olyan városi környezetre van igény, ahol az ember szívesen él, dolgozik, vásárol és tölti el szabadidejét. A városon kívüli bevásárlóközpontok és környékük így egyre nagyobb konkurenciát jelentenek. Ha a kereskedők, munkáltatók és munkahelyteremtők azt szeretnék,

hogy bizalom legyen a városközpontok iránt, akkor jól működő logisztikai rendszerekre van szükség, hogy a kereskedelmi egységek költséghatékonyan működjenek. Másrészt a várostervezők jól tudták, hogy fenn kell tartani és javítani kell a városközpontok környezeti minőségét, mert csak így lehet odavonítani a vásárlókat, turistákat, a munkaerőt, s lehet motiválni az embereket, hogy odaköltözzenek.

Egyre többen látják, hogy a teherszállító járművek károsak a városi környezetre, mivel nagyban hozzájárulnak a zsúfoltságához, a környezetszennyezéshez, a zajártalomhoz és a közlekedésbiztonság romlásához.

Mi a BESTUFS?

A BESTUFS (Best Urban Freight Solutions) a „Legjobb Megoldások a Városi Teherszállításban” nevű Európai Koordinációs Akció, amit az Európai Bizottság Közlekedés- és Energiaügyi Főigazgatósága finanszíroz. A BESTUFS 2000 és 2008 között működik. Fő célja, hogy meghatározza, jellemezze és ismertesse a városi teherszállítás problémáinak megoldásában a legjobb gyakorlatot, a sikeresség kritériumait és az akadályokat. Céljai között szerepel az is, hogy széles európai fórumot hozzon létre, ahol párbeszéd folyhat a városi teherszállítás szakértői, az érdekelt csoportok és szervezetek, az aktuális projektek, az illetékes Európa Tanácsi Főigazgatóságok, valamint az országos, regionális és helyi

szállítási szervezetek és szállítmányozó vállalatok között. A projekt résztvevői Európa-szerte rendszeres szakmai műhelyeket, konferenciákat szerveznek, és európai, országos, regionális és helyi szinten jelentéseket készítenek a városokon belüli teherszállítás érdekesebb jelleményeiről, rendezvényekről és egyéb eseményekről. A BESTUFS a szakma és a kutatók nagy érdeklődésével találkozott, s a vele kapcsolatos minden információ nyilvánosan is hozzáférhető a www.bestufs.net weboldalon.

A BESTUFS a fenntartható városi teherszállításról

A fenntartható szállítási stratégia célja, hogy „amennyire lehet, választ adjon rá, milyen eszközökkel tud a társadalom hatékonyan és méltányosan megfelelni a gazdasági, környezeti és társadalmi igényeknek, miközben minimalizálja az elkerülhető vagy szükségtelen káros hatásokat és költségeiket adott helyen és adott időn belül” (Brit Kerekasztal a Fenntartható Fejlődésről, 1996).

A fenntarthatóság politikája nevesíthet gazdasági, környezeti és társadalmi célokat. A teherszállítást érintő fenntarthatósági intézkedések közül azok a leghatékonyabbak, amelyek egyidőben felelnek meg gazdasági, környezeti és társadalmi igényeknek, és minimalizálják a károk és költségek csökkentésére tett törekvések közötti kényszerű kompromisszumokat.

A BESTUFS Gyakorlati Útmutatója

A BESTUFS Gyakorlati Útmutatója a BESTUFS korábbi Útmutató Kézikönyvei alapján készült és azok számára nyújt tájékoztatást, akik érdekeltek a városi teherszállításban vagy érdekli őket a kérdés és olyan megoldásokon gondolkodnak, melyek javíthatják a városokban a termékáramlást és csökkenthetik a teherszállítás környezeti hatásait. A kiadványt 17 nyelvre fordították le – magyarul letölthető a

http://www.bestufs.net/download/BESTUFS_II/good_practice/Hungarian_BESTUFS_Guide.pdf címről.

BESTUFS II szeminárium: A városi logisztika aktuális kérdései Magyarországon

2008. február 11-én a budapesti Közlekedési Múzeumban került megrendezésre a fenti címmel a magyarországi BESTUFS szeminárium, melynek célja volt, hogy egy egynapos rendezvény keretében kerüljön bemutatásra az előbbieken említett Útmutató, illetve a témával foglalkozó előadások által inspirált megbeszélés során vitassák meg a résztvevők a városi áruszállítás magyarországi helyzetét.

A rendezvény elején Dr. Monigl János, a TRANSMAN Kft. ügyvezető igazgatója – mint a BESTUFS projekt magyar partnere – köszöntötte a résztvevőket és fogalmazta meg röviden a BESTUFS projekt illetve a szeminárium célját. Az első két előadás melyet Monigl János és Dr. Legeza Enikő (a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem docense) tartottak, hangsúlyozták a city-logisztika fontosságát és felvázolták a terület előtt álló kihívásokat. Az előadók bemutatták a terület szereplői között fennálló

– igen bonyolult – kapcsolati rendszert és kitértek a lehetséges intézkedési típusokra is. Fontos megállapításként hangzott el, hogy az EU nemrég elfogadott, városi közlekedéssel foglalkozó Zöld Könyvében kiemelten jelenik meg a városi áruszállítás, csakúgy mint – ezzel összhangban – a helyi közlekedéssel kapcsolatos magyar kormányzati koncepcióban is.

Az elméleti alapok ismertetése után Horváth Balázs a TRANSMAN Kft. munkatársa bemutatta a BESTUFS projekt céljait, működési területét és eddigi tevékenységét.

A következő előadásban Oláh Attila, az ESRI Magyarország Kft. ügyvezető igazgatója néhány gyakorlati alkalmazást mutatott be logisztikai megoldásokra térinformatikai alapon. Az ESRI a térinformatikai piac egyik vezető szereplője. A konkrét példák egy magyar vállalat flottamenedzsment- és egy horvát cég útvonal- és elosztás-tervező alkalmazásait mutatták be.

Ezután két ugyanazzal a témával foglalkozó előadás következett: az elsőben Kelemen Gábor (Parking Kft.) mutatta be Budapest áruszállítását szabályozó zónarendszert, majd

Kiss Károly (Főmterv Zrt.) ismertette a bemutatott zónarendszer kialakítását és a behajtási díjak felülvizsgálatát megalapozó tervezési folyamatot. A hallgatóság soraiból többen bírálták egyfelől a vizsgálat elvégzéséhez rendelkezésre álló időt, mely kritikával Kiss úr is egyetértett, de hangsúlyozta, hogy ez a megrendelő (Fővárosi Önkormányzat) által támasztott követelmény volt. Másfelől pedig többen nehezményezték a behajtási díjak magas díjszintjét, valamint az engedélyek kiadásának lassú ügyintézését.

A Levegő Munkacsoport részéről Lukács András hozzászólásában kifejtette: egyetért azzal, hogy a rendeletnek vannak gyermekbetegségei, elsősorban a túlzottan bürokratikus eljárásrendet illetően, azonban a behajtási díj emelése és kiterjesztése már régóta időszerű volt. A tehergépkocsik üzemeltetői még most sem fizetik meg tevékenységük összes költségét, ami torz árakhoz és óriási pazarláshoz vezet. Ezért a díjak további emelését tartja szükségesnek. Tévesnek tartotta azokat az érveléseket, amelyek szerint a díjemelés növeli az árakat. Egyrészt tehergépkocsik által okozott költségek valóságosak, tehát a lakosság és a vállalkozók most is megfizetik azokat (például az infrastruktúra építésének és fenntartásának költségeit és a környezeti károkat). Másrészt, amennyiben az önkormányzat nem emeli a tehergépkocsik díját, akkor másképp igyekszik előteremteni a szükséges bevételeket (például a BKV viteldíjainak emelésével, illetve a járatok ritkításával), ami sokkal inkább sújtja a gazdaságot.

Mivel a BESTUFS jelenleg a kis és közepes nagyságú városokra összpontosít, így különösen érdekes volt Bíró Koppány Ajtony (Logisztár Kft.) előadása, amely a székesfehérvári gyakorlatot mutatta be. Az előadás több európai gyakorlati megoldás

bemutatása után tette fel a sajnálatos kérdést, hogy vajon miért nem találkozunk hasonló jó szemlélettel és megoldásokkal Magyarországon.

Talán hozzájárulhat a megoldáshoz a BESTUFS fentebb említett, „Jó gyakorlati példák a városi teherszállításban” című kézikönyve, melyet Horvátth Balázs (TRANSMAN Kft.) mutatott be részletesen előadásában.

Az előadások utáni szakmai vita megállapításai a következők voltak: sajnos a témával döntéshozói szinten nem foglalkoznak jelentőségének megfelelően. A szemináriumra ugyan érkeztek résztvevők Szegedről, Pécsről, Szolnokról és Salgótarjánból is, de a kiküldött meghívók számához képest a részvételi arány igen alacsonynak mondható. A korábbi tapasztalatokhoz hasonlóan most sem képviselte senki felsőbb szinten a fővárost. A résztvevők hangsúlyozták, hogy mindenképpen fontosnak tartják a téma napirenden tartását felvetődött, hogy például a Logisztikai Egyeztető Fórum is szerepet vállalhatna a koordinációban.

A szeminárium előadásai megtalálhatóak a következő címen:
http://www.bestufs.net/seminars/2008-02-11_hungary.html.

Budapest, 2008. február 14.

Horvátth Balázs
TRANSMAN Kft.